

BAROMETER

GEBASEERD OP DE **ECONOMISCHE BAROMETER**, KWARTAALONDERZOEK ONDER LEDEN VAN
KONINKLIJKE METAALUNIE NAAR DE ECONOMISCHE STAND VAN HET MKB-METAAL

De uitdagingen van 2021

Ik wens u een zowel in persoonlijk als zakelijk opzicht gezond 2021 toe. Een jaar geleden verwees ik in mijn voorwoord naar de uitdagingen van 2020, namelijk de energietransitie en de stikstofproblematiek. Hoe anders is het vervolgens verlopen. Natuurlijk, de stikstofproblematiek en de energietransitie vragen nog steeds onze aandacht. Maar dat door een pandemie de hele wereld er anders uit zou komen te zien, had niemand kunnen bedenken. Het heeft de hele bevolking en vele bedrijven geraakt, zij het dat sommige sectoren veel zwaarder getroffen zijn dan andere. De mkb-maakindustrie is er gemiddeld genomen tot nu toe redelijk goed door heen gekomen. Hoewel zich onder de leden van Koninklijke Metaalunie ook bedrijven bevinden die vanaf het begin van de pandemie hard getroffen zijn. Je zou maar toeleverancier zijn aan de podiumbouw sector of winkelstellingen produceren. Gelukkig is het vaccinatieprogramma nu opgestart, waardoor er op termijn licht gloort.

Uit de resultaten in het vierde kwartaal 2020 van de economische barometer kun je concluderen dat het vertrouwen van ondernemers herstellende is. De orderportefeuilles nemen weer toe en ook de

vraag naar nieuwe vakmensen groeit weer. Dit geldt echter niet voor alle sectoren binnen het MKB-metaal. Metaalwarenbedrijven en verspanende bedrijven blijven wat achter, terwijl oppervlaktebehandelaars juist beter presteren. Duidelijk positief is dat het aantal ondernemers dat aangeeft in 2021 meer te gaan investeren dan in 2020 is verdubbeld ten opzichte van het vorige kwartaal. Daarmee kunnen we de zeer noodzakelijke verhoging van de arbeidsproductiviteit een duw in de goede richting geven.

De komende maanden liggen er nog genoeg uitdagingen op ons te wachten. We moeten nog geduld hebben voordat we de eerste versoepelingen mogen verwachten. Het contact maken met nieuwe klanten is lastig in tijden waarin de reismogelijkheden zijn beperkt en we moeten het voorlopig nog even zonder beurzen stellen. Dan is de vraag hoe je daar als ondernemer mee omgaat.

Het coronavirus heeft aangetoond hoe kwetsbaar toeleverketens zijn en dat het afhankelijk zijn van een leverancier uit een specifiek land (single sourcing) geografisch gezien grote gevaren met zich

meebrengt. En dat biedt nieuwe mogelijkheden: de tijd is rijp om actief op zoek te gaan naar klanten die aan den lijve hebben ondervonden wat de nadelen zijn van single sourcing. Die coronalessen moeten nu omgezet worden in daden, want ons geheugen is kort. Zodra deze crisis voorbij is en we weer in het 'oude normaal' zijn beland, vergeten we vaak voor welke uitdagingen we eerder stonden en gaan we weer verder op de oude weg.

**Bert Jaarsma, directeur Organisatie
Koninklijke Metaalunie**

1

**AANTAL VACATURES BLIJFT
GROEIEN**

2

**MAAR WINSTGEVENDHEID
NOG NIET OP NIVEAU 2019**

WINSTGEVENDHEID BLIJFT ACHTER

GESTAAG HERSTEL ONDANKS TWEEDE LOCKDOWN

Ruim drie kwartalen na het uitbreken van het coronavirus is bij veel ondernemers in het MKB-metaal het vertrouwen redelijk hersteld. Zo ligt de waardering van de binnenlandse orderpositie en die van het bedrijfsresultaat op hetzelfde niveau als in het vierde kwartaal van 2019 en houden het aantal bedrijven met minder en meer personeel elkaar weer in evenwicht. Ook groeit het aantal bedrijven met vacatures snel. Daar staat tegenover dat de winstgevendheid van de bedrijven nog niet op het niveau is van 2019. De buitenlandse orderpositie blijft achter bij die van het binnenland. Dit zijn enkele belangrijke uitkomsten uit de Koninklijke Metaalunie Economische Barometer van het MKB-metaal over het vierde kwartaal van 2020.

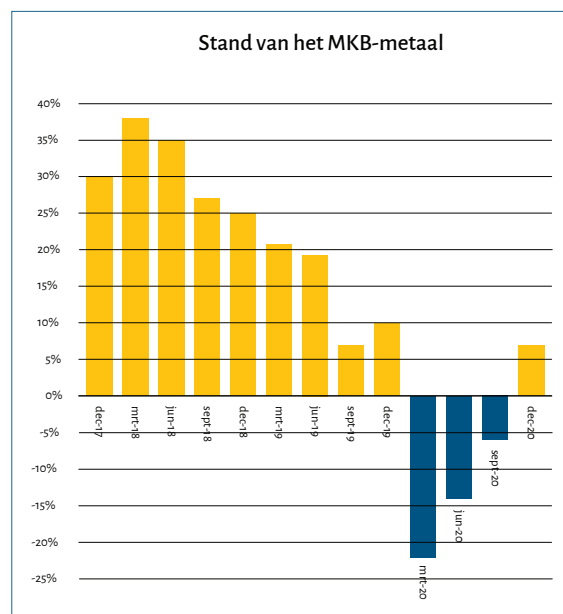
Orderpositie binnenland

Aan het einde van het tweede kwartaal van 2020 had de helft van de bedrijven te maken met een afnemende orderpositie. In het vierde kwartaal is dit nog bij een kwart van de bedrijven. Bij een derde deel van de respondenten is de orderpositie verbeterd. Onder de oppervlaktebehandelaars bevinden zich de meeste bedrijven waarbij de binnenlandse orderportefeuille groeit. Opvallend onder de aan de bouw toeleverende bedrijven is het grote aantal respondenten dat aangeeft dat de portefeuille is afgenomen ten opzichte van het derde kwartaal. Nam de waardering van de binnenlandse

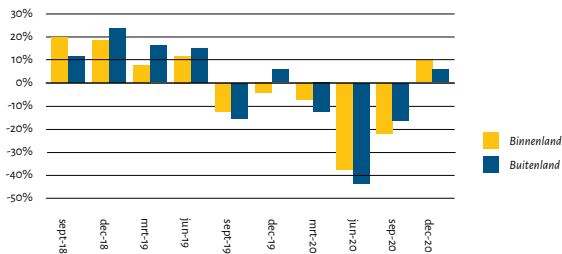
orderpositie in het derde kwartaal nog af ten opzichte van het kwartaal ervoor, in het vierde kwartaal is deze duidelijk toegenomen. 30% van de respondenten geeft aan tevreden te zijn over de binnenlandse orderpositie, terwijl 19% aangeeft hierover ontevreden te zijn.

De verwachtingen voor het eerste kwartaal van 2021 zijn wat voorzichtiger dan de realisatie in het vierde kwartaal. Een kwart van de bedrijven verwacht een groei van de orderpositie, terwijl 22% een afname verwacht. Metaalwarenbedrijven zijn het minst positief over het eerste kwartaal, terwijl de aan de bouw

toeleverende bedrijven het meest positief zijn. De gemiddelde orderportefeuille in weken is in het vierde kwartaal sterk gestegen ten opzichte van de voorliggende kwartalen en bedraagt nu gemiddeld bijna negen weken, dit was een kwartaal geleden nog zeven weken.

Ontwikkeling orderpositie t.o.v. vorige kwartaal

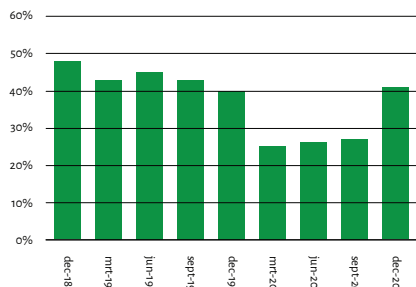

Orderpositie buitenland

Van de respondenten geeft 47% aan te exporteren, 11% exporteert tot 10% van de omzet en 53% exporteert niet. Van de bedrijven dat meer dan 10% van hun omzet exporteert, is het exportaandeel gemiddeld 37% van de totale omzet. Was de beoordeling van de buitenlandse orderportefeuille het derde kwartaal gemiddeld genomen positiever dan de binnenlandse orderpositie, in het vierde kwartaal is dat andersom. De buitenlandse orderpositie lijkt minder hard te herstellen dan de binnenlandse. Bijna een derde deel van de exporterende bedrijven geeft aan dat de orderportefeuille buitenland is toegenomen. Ruim een kwart van de respondenten geeft aan dat deze is afgenomen. Net als in de vorige kwartalen geldt dat de machinebouwers gemiddeld positiever zijn dan andere mkb-metaalsectoren.

Voor zowel de waardering van de buitenlandse orderpositie als de verwachtingen voor het komende kwartaal, geldt dat de positieve en negatieve antwoorden met

Bedrijven met vacatures

elkaar in evenwicht zijn. Net als bij de binnenlandse orderpositie geldt dat de metaalwarenbreedrijven het minst positief zijn over de omzetoontwikkeling in dit eerste kwartaal van 2021.

Verkoopprijzen

Uit de Economische Barometer over het derde kwartaal van 2020, bleek dat de terugvallende orderposities hun uitwerking hebben op de prijsontwikkeling. In het vierde kwartaal is deze ontwikkeling gestopt en zijn er net zoveel bedrijven die hun verkoopprijzen verhoogd hebben als er bedrijven zijn die de verkoopprijzen hebben verlaagd. Relatief veel (een kwart) verspanende bedrijven hebben de verkoopprijs in het vierde kwartaal verlaagd.

Personeel

Bij de respondenten van deze Economische Barometer werken gemiddeld 18,2 mensen, 16,8 medewerkers met een vast contract en 1,4 met een flexibel contract. Het aandeel respondenten met meer mensen in dienst dan een kwartaal eerder, is net zo groot als het aandeel dat minder personeel in dienst heeft. In het tweede en derde kwartaal was er per saldo nog sprake van een afname. Net als in het derde

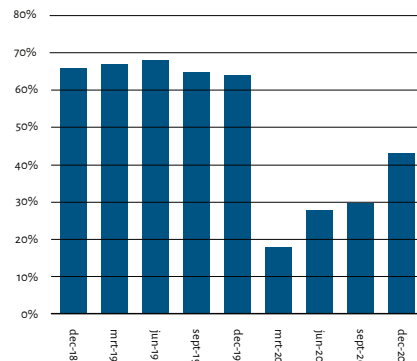
kwartaal hebben er bij 3% van de respondenten gedwongen ontslagen plaatsgevonden.

Het aantal bedrijven dat vacatures heeft uitstaan, ligt weer op het niveau van eind 2019. Vier op de tien bedrijven heeft vacatures uitstaan: het halfjaar ervoor was dit iets meer dan een kwart van de bedrijven. Gemiddeld hebben de bedrijven met vacatures 1,8 vacatures openstaan. Afgezet tegen alle medewerkers hebben de respondenten gemiddeld voor 4% van het personeelsbestand aan vacatures openstaan. Onder de machinebouwers heeft meer dan de helft van de ondernemers vacatures openstaan.

Bedrijfsresultaat

Het herstel van de orderpositie komt ook tot uitdrukking in de beoordeling van het bedrijfsresultaat en de winstgevendheid van het MKB-metaal. Een derde van de respondenten geeft aan in het vierde kwartaal een beter bedrijfsresultaat te hebben behaald. Dit was een halfjaar geleden bij slechts 15%. Bij 19% van de bedrijven is het bedrijfsresultaat juist afgenomen. Dit was een halfjaar eerder nog bij 46%. De waardering van het bedrijfsresultaat is in het vierde kwartaal sterk gestegen ten opzichte van het derde kwartaal. 45% van de

Saldo van bedrijven dat winst en verlies maakt

bedrijven is tevreden, terwijl 12% aangeeft ontevreden te zijn over het bedrijfsresultaat.

De verwachtingen over het bedrijfsresultaat voor het eerste kwartaal van 2021, zijn slechter dan in het afgelopen kwartaal. Het vorig kwartaal gaf per saldo 1% van de respondenten aan een beter bedrijfsresultaat te verwachten, nu geeft per saldo 6% van hen aan een slechter resultaat te verwachten. De ontwikkeling van de winst komt overeen met die van de orderpositie en ontwikkelt zich positief ten opzichte van de vorige kwartalen in 2020. 56% van de bedrijven maakt winst, 30% draait break-even en 13% maakt verlies. Onder de oppervlaktebehandelaars en de service- en onderhoudsbedrijven bevinden zich de meeste bedrijven die aangeven winst te maken.

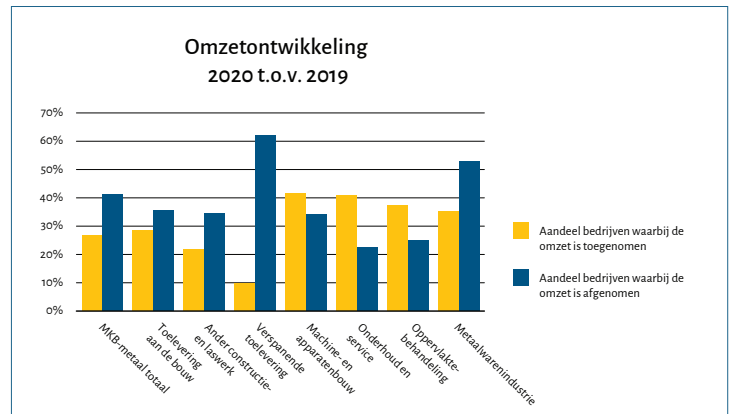
Investerings in het machinepark

Na het eerste kwartaal van 2020 gaf per saldo 60% van de bedrijven aan dat zij het komende halfjaar minder zouden investeren in machines. Na het vierde kwartaal is dit verbeterd per saldo tot nog maar 13%.

Omzetontwikkeling t.o.v. 2019

De invloed van het coronavirus op de omzet binnen het MKB-metaal is erg verschillend geweest, blijkt uit de extra vraag in deze barometer. Van alle respondenten geeft 41% aan in 2020 een lagere omzet te hebben gerealiseerd dan in 2019. Maar liefst 27% geeft aan in 2020

toch nog een hogere omzet te hebben behaald. Bij 23% is de omzet gelijk, terwijl bij 9% van de respondenten dit nog niet bekend was. Dat de verschillen tussen sectoren groot is blijkt uit onderstaande grafiek:

REALISATIE, WAARDERING EN VERWACHTING

De Koninklijke Metaalunie Economische Barometer is in drie groepen vragen verdeeld: realisatie, waardering en verwachting. Het antwoord op alle vragen die betrekking hebben op 'realisaties' zijn in het vierde kwartaal van 2020 positiever beantwoord dan in het kwartaal ervoor. Ook de antwoorden op de vragen die betrekking hebben op 'waardering' liggen per saldo positiever dan de vorige twee kwartalen in 2020. De stijgende lijn van de antwoorden die betrekking hebben op 'verwachtingen' zijn in het vierde kwartaal verder afgevlakt

